SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. C. No. 161. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, AUGUST 25, 1993. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 25-го СЕРПНЯ 1993. Ч. 161. РІК С.

ЕКОЛОГІЧНА СИТУАЦІЯ В УКРАЇНІ ПОГІРШИЛАСЯ

Київ (УНІАР). — Тут 13-го серпня представник Асоціяції „Зелений Світ" Сергій Федоринчик заявив кореспондентові УНІАР, що готується до видання „Чорна книга", де буде названо, хто і які злочини вчинив проти здоров'я людей та природи України.

Референт Управи Асоціяції „Зелений Світ" Ольга Семічева повідомила, що деякі райони столиці України забруднені небезпечними для здоров'я хемічними речовинами. В районі заводу „Радикал" випаровування ртуті перевищує допустимі норми в 3—10 разів, а потрапляння ртуті в підземні води досягло радіусу 10—12 кілометрів. Аналогічна ситуація і в районі Феофанії, де захоронюються радіоактивні відкиди ? атомного реактора при Академії Наук. Ртуттю та іншими хемічними речовинами забруднена ріка, що протікає через Ватутінський, Дарницький, Дніпровський і Харківський райони Києва. В цих районах багато хворих дітей і висока смертність.

Згідно з інформаціями Енергетичної комісії Асоціяції „Зелений Світ", з числа потерпілих від катастрофи на Чорнобильській Атомній Електростанції у минулому році померло 32,000 осіб, з них 604 дітей і 1,030 ліквідаторів наслідків аварії на ЧАЕС. Решта — мешканції забруднених міст і сіл.

Щоденими темпами зростає відсутність імунітету до хворіб у дітей Одещини. За п'ять років рівень захворювань в області зріс у шість разів. Особливого поширення набуває кір і педикульоз. Лікарі висловлюють побоювання, що через брак вакцини можуть поширитися епідемії давно забутих хворіб. Нині найбільше хворих на кір дітей є в Ізмаїлі, Одесі та Котовському.

Не є винятком і Крим. Перевищення допустимої концентрації диоксиду азоту зафіксовано в Симферополі, Красноперекопському, Вірменському, Керчі та Ялті. В Севастополі також допустимі норми концент-

(Закінчення на стор. 3)

ЗВЕРНУЛИСЯ ДО ПРЕЗИДЕНТА

Київ (УНІАР). — Тут 19-го серпня Національна Рада Соціяльного Партнерства, що діє при Президенті України, надіслала звернення до Леоніда Кравчука.

У листі сказано, що однією з головних причин загострення економічної кризи є відсутність пляну структурної перебудови економіки держави, яка і досі зорієнтована на єдиний народно-господарський комплекс колишнього СССР. Руйнуються продуктивні сили у промисловому, будівельному і аграрному секторах, що стає причиною зниження життєвого рівня населення та несе загрозу масового тривалого безробіття.

ПАРТІЇ УКРАЇНИ ВИСТУПАЮТЬ ПРОТИ ЕКОНОМІЧНОГО СОЮЗУ

Київ (УНІАР). Тут 17-го серпня скерували спільний відкритий лист до Президента України Леоніда Кравчука Демократична Партія України, Українська Республіканська Партія, Партія Зелених України, Конгрес Українських Націоналістів.

У листі тенденцію переміни СНД у замкнуте економічне співтовариство та спробу Росії втягнути Україну в Економічний союз керівництво вищезгаданих партій уважає першим кроком на шляху до створення в недалекому майбутньому евро-азійського економічного співтовариства.

Шлях до стабільної, багатої України, на думку авторів, пролягає через глибоку переміну власної економіки в ринкову з пріоритетним правом приватної власности, через фінансово-грошову реформу, проведення інтенсивної структурної перебудови економіки, перехід на енерґозберігаючі технології, поглиблення внутрішньої кооперації, двосторонніх взаємовигідних економічних зв'язків в усіх напрямках, в тому числі і з Росією, укладенні договорів з країнами Східньої Европи. Для цього, вважають вони, слід негайно розпочати розроблення і здійснювання відповідних державних програм, робити перші кроки для організації Балтійсько-Чорноморського регіонального економічного співтовариства.

Проф. Я. Рудницький навчає в Україні

Стрий (Уляна Ільків). — Згідно з договором про наукове співробітництво між Українським Вільним Університетом — (УВУ) в Мюнхені і Міністерством Освіти України з 12-го листопада 1992 року, відбувся в серпні 1993 року в порозумінні з ректором УВУ позакампусовий цикл університетських викладів у приміщеннях Української Гімназії ім. А. Шептицького в Стрию.

Виклади провадив професор УВУ д-р Ярослав Рудницький, зосередивши увагу слухачів на назвознавчих працях Івана Франка і своїх власних студіях в ділянці ономастики.

Учасники мали змогу не тільки познайомитися з проблемами сучасного назвознавства, але пройшли колоквіяльні іспити з трьома кредитами за цей цикл.

З вдячности за йменування його почесним громадянином Міською Радою депутатів Стрия проф. Яр. Рудницький встановив академічний фонд свого імені в сумі одного мільйона крб., прихід із яких мав би служити майбутнім кандидатам україністики на допомогу в університетських студіях в Україні чи за кордоном, а як настане слушний час, на допомогу в розбудові майбутнього коледжу чи самого стрийського університету з мінімум трьома факультетами — філософічним, правничим і економічним.

Фонд проф. Яр. Рудницького передбачено побільшувати пожертвами осіб, чи установ в Україні і в діяспорі.

ПОМЕР Д-Р Р. КРАВЧУК

С. Орандж, Н. Дж. — Роман Кравчук, народжений 1919 року, член Української Дивізії „Галичина", лікар-гінеколог, помер по довгій і тяжкій недузі в С. Орандж, Н. Дж.

Л. КУЧМА РАДИТЬСЯ З ВИРОБНИКАМИ

Київ (УНІАР). — Тут 18-19-го серпня прем'єр-міністер України Леонід Кучма провів низку нарад, у тому числі з представниками агропромислового комплексу, з підприємцями, а також затвердив листу підприємств державної власности, які підлягають приватизації з включенням чужоземних інвестицій.

З участю представників Агропрому шістьох областей України відбулося обговорення підсумків жнив. В обговоренні взяли участь також міністер сільського господарства Юрій Карасик, віцепрем'єр з питань агропромислового комплексу Володимир Дем'янов, представники Президента в областях. Ю. Карасик підкреслив, що курс Уряду щодо селянських господарств був правильний, бо створені сприятливі умови для хліборобів допомогли забезпечити Україну хлібом. Віцепрем'єр-міністер Дем'янов висловив певність що скасовувати колгоспи сьогодні ще недоцільно.

Учасники наради говорили про необхідність вдосконалення техніки, бо урожай великий, а зібрати його повноцінно можна тільки чужинецькими комбайнами. Говорили і про індексацію цін на сільськогосподарську продукцію в залежності від інфляції. Прем'єр-міністер Л. Кучма сказав, що це питання буде подане на розгляд у Верховній Раді, але треба узгодити проєкт з програмою соціяльного захисту. Якщо ціни на хліб тримати на нинішньому рівні, то його з України вивезуть, уважає Л. Кучма. Він повідомив, що Уряд плянує надати дотацію кожному мешканцеві України у вигляді окремої кількости хліба, що становитиме 400 грамів щоденно на одну особу. На все інше — ціни мають бути вільні, підкреслив прем'єр-міністер.

Наступного дня Л. Кучма зустрівся з підприємцями і промисловцями і обговорив з ними кредитно-фінансову політику, підвищення цін, створення мережі обмінних пунктів валют. Учасники зустрічі прийшли до висновку, що ліпше одноразово підвищити ціни, ніж робити це щомісяця чи квартально, з огляду на те, що з початком нового року Росія підвищує ціни на нафту, яка коштуватиме 100 дол. за тонну.

В той же день Кабінет Міністрів України затвердив листу підприємств, які є державною власністю і підлягають приватизації. Приватизація з залученням іноземних інвестицій буде здійснюватися на конкурсних засадах шляхом продажу акцій відкритих акціонерних товариств.

„Україну треба серйозно брати до уваги"

Джерзі Сіті, Н. Дж. — До такого переконання поволі приходить американська публічна опінія, яку висловлюють в поодиноких американських газетах щораз частіше.

У щоденнику „Вашінґтон Таймс" знаходимо статтю-коментар Павлі Добрянської, колишнього директора бюра для европейських і совєтських справ в Раді Крайової безпеки, в якій вона, добрий знавець обставин в давньому СССР, коментує односторонню політику ЗСА у відношенні до України, яка зосереджувалася тільки на питанні віддання нуклеарної зброї. „Часто в останніх роках ми заявляли про орієнтацію ЗСА на Росію. Ми повинні так само публічно заявити, що ЗСА ставить також карту на демократичну Україну" — пише П. Добрянська та відтак вияснює важливість України як помосту поміж Европою та Азією, який може допомогти у імперіялістичних зазіханнях Росії і натиску ісламських фундаменталістів. Вилічує вона також інші корисні прикмети молодої української держави та її успіхів у так короткому часі і стверджує, що Україна може бути незвичайно корисним партнером у різних господарських і промислових ділянках. Тому П. Добрянська уважає, що тепер після відвідин у Вашінґтоні міністра оборони Констянтина Морозова і започаткування роззброєння боєголовок, прийшов найвищий час на зміну політики ЗСА у відношенні до України і поставлення її на позитивну стопу. Ця політика повинна показатися у широкій допомозі в розвитку демократії, признанні України як рівного партнера у міжнародних організаціях і підтриманні України в її стараннях стати членом НАТО.

Газета „Сакраменто Бі" у своїй редакційній статті з 1-го серпня дає багатомовний заголовок „Україну треба брати серйозно" і в ній наголошує помилки, які Уряд ЗСА зробив досі у відношенні до України. Тут як першу помилку пригадує відвідини Джорджа Буша у Києві перед двома роками і його легковажні слова про „самовбивчий націоналізм, а як другу відмову Президента Билла Клінтона прийняти у Вашінґтоні прем'єра України Леоніда Кучму. Це відбулося у становищі України не давати так легко за виграну із нуклеарною зброєю на її терені. У висліді, політичні аналітики зачинають сумніватися чи Україна так легко віддасть всеціло цю зброю так, як це зробить Білорусь і Казахстан. Деякі з них уважають навіть, що Україна, яка величиною відповідає Франції і з одною із найбільших численною армією, має право затримати на своєму терені нуклеарну зброю. Але незалежно від того, пише „Сакраменто Бі", етнічні та націоналістичні непорозуміння на терені Европи вимагають зменшення риску використання нуклеарної зброї у будь-якому конфлікті і тому ЗСА повинні визнати преважливу ролю, яку має тепер в Европі Україна і бути поважним посередником поміж Росією і Україною.

СВЯТО ДЕРЖАВНОСТИ У ДЖЕРЗІ СИТІ

Джерзі Сіті, Н. Дж. — Тут громадський комітет Джерзі Сіті та Бейонну влаштовує у неділю, 29-го серпня, о год. 4-ій по полудні в Українському Народному Домі, 90—96 Фліт вулиця, свято відзначення другої річниці відновлення незалежности України. Головну доповідь виголосить ред. Ігор Длябога, а у мистецькій програмі виступлять: солістка Валентина Шафорост при акомпаньяменті о. Михайла Лева, деклямуватиме Віра Малиновська, учениця „Рідної Школи" та дует Олі і Михайла Стащишинів при супроводі бандури і кобзи.

В Німеччині безпорядки не стихають

Берлін. — Як інформує агентство Ассошієйтед Пресс, в минулий вікенд німецька поліція знову змушена була застосувати ґумові кийки і газ, що викликає сльози, щоб втихомирити масові демонстрації лівих сил, супроводжувані вуличними безпорядками. Для Німеччини вони вже не є новиною, однак на цей раз є підстави говорити, що ці безпорядки не тільки не стихають, але стають щоразу інтенсивнішими: вони відбувалися водночас в багатьох німецьких містах, причому сутички ініціювали як неонацисти, так і ліві радикали.

Спочатку демонстрації протесту плянувалися лівими силами у зв'язку з річницею погрому, вчиненого „голеними головами" в Ростоку. Той погром став для країни символом перших акцій неонацистів, спрямованих проти чужинецьких робітників і студентів. Минулорічний бунт у Ростоку тривав цілий тиждень. „Голені голови" захопили тоді 12-поверховий ґуртожиток в'єтнамських робітників і підпалили його.

В ніч з п'ятниці на суботу, 21-го серпня, група ліваків у Ґеттінґені перикинула на вулиці декілька авт і підпалила їх. З суботи на неділю дуже неспокійну ніч пережили берлінці, на вулицях столиці відбувалися завзяті сутички ліваків з неонацистами — головним засобом „діялогу" слугувало каміння. Вуличні бійки мали місце знову у Ростоку. У Маґдебурзі і Потсдамі заарештовано багато молодих осіб, які пропаґували предмети нацистської символіки.

Спостерігачі підкреслюють, що критика на адресу поліції стає все гострішою. Зокрема вона зумовлена тим фактом, що минулого тижня поліціянтам не вдалося зупинити демонстрацію неофашистів на вулиці міста Фульда поблизу Франкфурту. Туди з'їхалися також „голені голови" зі Швеції і Англії, щоб відзначити шосту річницю від дня смерти нацистського злочинця Рудольфа Гесса.

У СВІТІ

ПІД ЧАС ВІЗИТИ Одеси головнокомандуючий збройними силами НАТО в зоні Атлянтики адмірал Міллер назвав „розумним кроком з погляду групової безпеки" можливість вступу України в НАТО.

ЙОҐАННЕСБУРЗЬКА ГАЗЕТА „Стар" свідчить, що військові стратеги Південно-Африканської республіки мають намір створити в південній земській півкулі оборонний союз, подібний до НАТО. На першому етапі до нього, ймовірно, ввійде тільки південь Африки, а в більш віддаленій перспективі — держави Східньої Африки, Південної Азії і Полудневої Америки.

ЧЕРЕЗ 3,000 РОКІВ після того, як арґонавти зійшли на берег Колхіди, тисяча етнічних греків вернулася з Абхазії у Грецію. Маючи зі собою лише те, що могли нести в руках, втікачі зі Сухумі приплили кораблем у порт Александрополіс. Поверненню греків, пращури яких багато століть проживали в Абхазії, сприяв грецький уряд.

МІНІСТЕР ОБОРОНИ Німеччини Фолькер Рюе прибув з офіційною візитою у Казахстан. Під час бесіди з ним казахський президент Нурсултан Назарбаєв заявив: „Казахстан не має наміру бути ядерною державою, однак за цю відмову він розраховує дістати ґарантії з боку провідних держав світу щодо запевнення своєї безпеки". Осібною темою розмови було становище етнічних німців у Казахстані, де їх налічується понад 800,000 осіб.

МІНІСТЕР ОБОРОНИ Литви Авдрюс Буткевічюс, відкликаючись на заяву начальника генерального штабу Росії генерала Міхаїла Колєснікова, повідомив, що російські військові формації не залишать Литви й після 28-го серпня, тобто після раніше визначеної дати повного виведення окупаційних військ. Стало відомо, що президент Литви Альґірддас Бразавскас у зв'язку з цим домагається зустрічі з російським президентом Борісом Єльцином. Тепер у Литві ще є 2.500 російських вояків. Литва не лише вимагає негайного виведення їх, але також компенсації за заподіяну ними литовській природі шкоду — в сумі 146 міл. дол.

ДО ПРИЙНЯТТЯ ГОСТРИХ дипломатичних заходів щодо Сербії закликав Німеччину під час своєї візити до Бонну генеральний секретар організації Ісламська конференція Гамід Альгабід. З приводу боснійської проблеми він мав спеціяльну зустріч з німецьким міністром закордонних справ Клявсом Кінкелем. Виступаючи на пресовій конференції, Г. Альгібід висловив сподівання, що Німеччина підтримає запропоноване З'єднаними Стейтами проведення збройної акції НАТО в Боснії і Герцеговині.

ЦИМИ ДНЯМИ південно-африканська поліція на прохання адміністрації Йоґаннесбурзького університету розігнала прихильників забороненого Африканського студентського конґресу, які увірвалися до університетських приміщень і стали нищити все, що потрапляло під руки. Поліція була змушена застосувати газ, що викликає сльози, і навіть пластичні кулі. В операції брали також участь вишколені поліційні пси. Декілька десятків бунтівників заарештовано. Африканський студентський конґрес заявив, що вдасться до нових акцій протесту, якщо поліція не звільнить усіх затриманих.

НІМЕЦЬКІ ЗАКОНОДАВЦІ і громадські діячі активно обговорюють звернення 18 ув'язнених терористів-ліваків Фракції Червоної Армії, які просять, щоб влада дозволила їм зустрітися і провести разом два тижні. За цей час вони нібито мають намір випрацювати і оприлюднити спільну заяву, в якій висловлять каяття і закличуть своє все що діюче підпілля скласти зброю. Якщо уряд не погодиться, Фракція Червоної Армії погрожує новими терористичними акціями. Чимало парляментаристів, а також міністер юстиції Німеччини, вважають цю погрозу реальною і схильні піти на поступки, однак є багато противників „тюремного з'їзду", вони вимагають від уряду зайняти безкомпромісове становище.

ПЛЯНУЮТЬ ОБ'ЄДНАТИ ЗУСИЛЛЯ В БОРОТЬБІ З НАРКОТИКАМИ

Вашінґтон. — Білий Дім розглядає додаткові заходи для посилення боротьби з торгівлею наркотиками. З цією метою представники Адміністрації мають намір запропонувати Конґресові об'єднати дві великі правоохоронні установи: Управління боротьби з наркотиками (УБН) і Федеральне бюро інвестиґацій (ФБІ). Обі установи підлягають Департаментові юстиції.

Цей намір Адміністрації вже зустрів різку критику з боку керівництва УБН, яке побоюється зменшення бюджету, заробітків і кількости працівників. Співробітників УБН підтримує багато законодавців. У Конґресі пляни такого об'єднання також оцінюють досить критично. Голова сенатської юридичної комісії Джозеф Байден, демократ з Делаверу, заявив, що проєкт об'єднання двох федеральних управлінь не викликає довір'я.

Як пише газета „Ню Йорк Таймс", ідея об'єднання двох установ, які ведуть боротьбу з торгівлею наркотиками, вже кілька років обговорюється у Вашінґтоні. Однак досі ні одна адміністрація не рішалася виробити конкретний плян такого об'єднання. Лише недавно секретар Департаменту юстиції Джонет Ріно і віцепрезидент Ал Ґор заявили про такий намір.

Перспектива об'єднання з ФБІ виявилася несподіваною для багатьох співробітників УБН. Раніше передбачалося, що Білий Дім плянує об'єднати ФБІ і Управління контролю за алкогольними напоями, тютюновими виробами і огнепальною зброєю (АТО), яке підлягає Департаментові фінансів. Такі пляни дійсно існували і про них стали говорити особливо часто після непрофесійних дій агентів АТО в Тексасі у лютому—квітні цього року. Тоді при спробі заарештувати Дейвида Кореша, духовного вождя секти „Гілка Давидова", аґенти АТО (і ФБІ) змусили сектантів здійснити групове самовбивство.

Об'єднання двох управлінь в одне не лише скоординує різні зусилля боротьби з наркотиками, але і принесе значну економію матеріяльних засобів.

ДЕНЬ НЕЗАЛЕЖНОСТИ

З уваги на свято День Незалежности 24-го серпня ц.р., це число „Свободи" друкується з датою 25-го серпня. У вівторок, 24-го серпня, Головна Канцелярія УНСоюзу і В-во „Свобода" будуть закриті. Наступне число „Свободи" друкуватиметься у середу, 25-го серпня з датою 26-го серпня. — Ред.

В АМЕРИЦІ

ВИРОБНИЦТВО ДИТЯЧИХ іграшок Маттел минулого тижня перекупило іншу всім відому фірму виготовлення забавок Фішер-Прайс, яка свої вироби спрямовувала на дітей нижче шести років. Така злука, на думку аналітиків може стати загрозою фірмі Гасбро, яка також у 1991 році викупила фірму Тонка, щоб стати найбільшим у світі виробництвом іграшок, ігор та інших дитячих цяцьок.

ДЕПАРТАМЕНТ ПРАЦІ повідомляє, що минулого тижня кількість безробітних громадян, які подалися на державну допомогу зменшилася на 6,000 осіб, або 1.8 відсотка, до 325,000. Це відрадна вістка, бо приватні економісти сподівалися, що ця кількість осіб збільшиться до 333,000. Крім того кількість осіб, що подалися на державну допомогу безробіття в рамках окремої програми Уряду, яка допомагає тим, що втратили працю з причин природних лихоліть, як ураґан, повінь тощо, також змаліла з 41,443 до 37,171.

ДИРЕКТОР БЮДЖЕТУ міста Ню Йорку Філіп А. Майкл на прохання посадника Дейвида Дінкінса зрезиґнував зі своєї посади, один день після того, як окрема дослідна комісія ствердила, що він виказав особливу прихильність фірмі Локгід, яка старалася отримати контракт від міста на 150 міл. дол. на право збирати карні оплати за нелегальне паркування автомобілів у місті.

ЯК ПОВІДОМИЛА Барбара Нелсон, адвокат сліпого шейха Омара Абдель Рахмана, її клієнт може припинити боротьбу за право залишитися у ЗСА і, скориставшись запрошенням афґанського уряду, відправиться в Кабуль. Остаточне рішення шейх і його адвокат приймуть після того, як дістануть відповідь на апеляцію, подану у зв'язку з рішенням іміґраційного суду депортувати шейха зі ЗСА як нелегального іміґранта: За словами адвоката, вона і її підзахисний керуються двома міркуваннями. Якщо шейха депортують в Єгипет, то життя його буде в небезпеці. Якжо ж вони подадуть другу апеляцію, відповіді на неї йому доведеться і далі чекати у федеральній в'язниці в Отісвіллі, Н. Й., де він тепер перебуває.

ВДРУГЕ В ЦЬОМУ році спалахнув скандал навколо телевізійної мережі Ен-Бі-Сі. Мова далі йде про репортажі, які підготовляє її програма „Дейтлайн". На цей раз порушено інтереси великої клініки очної хірургії Савтістерн ай сентер у Північній Каролайні, повідомивши, що медичний персонал цієї лікарні намовляв пацієнтів на складні операції, вартість яких покриває медичне забезпечення Медікер.

ВПЕРШЕ НАУКОВЦІ мали змогу точно обсервувати у морських глибинах вульканічні виверження завдяки досі засекреченим підслуховим апаратам, що ними недавно дозволила користуватися цивільним експертам військово-морська фльота ЗСА. „Ця технологія відкриває нове вікно в темні глибини океанів", — заявив д-р Стівен Геммонд, керівник програми Крайового океанічного та атмосферичного управління, члени якої проводили ці дослідження.

ТОРГОВЕЛЬНИЙ ДЕФІЦИТ країни більшився до 12.06 біл. дол., у місяці червні, а це є найвищий зріст за останніх п'ять років, коли вивіз товарів зменшився, а імпорт збільшився, зокрема у торгівлі зі Західньою Европою. Це дуже заскочило аналітиків і економістів, які сподівалися протилежних вислідів. Одначе секретар Департаменту торгівлі Вейн Берман твердить, що це тільки через економічний застій за кордоном.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінґтоні: (202) 347-UNAW, (202) 347-8631 (факс)

Postmaster: Send address changes to:
Svoboda, 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на пів року — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00
Чеки і "money orders" виставляти на: Svoboda

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Заклик Папи до молоді

У минулу неділю, 15-го серпня ц. р., у останньому дні свого перебування в Америці, Папа Іван Павло II відправив Богослужбу в асисті десяток кардиналів і якої сотні владик та виголосив промову-проповідь до півмільйонної маси народу на велетенському стадіоні у Денвері, Колорадо. Стрижнем його промови було знову гостре натаврування жіночих абортів. Потурання чи навіть явне сприяння абортам назвав „політикою смерти", тим жалюгіднішу, що — це вбивство ненародженого життя. Папа ні разу не назвав по імени Америку, але було аж надто ясно, що він має на увазі саме теперішній американський Уряд, який явно підтримує гасло „Право вибору", що його прийняв табір жінок, який сприяє абортам. Можна глибоко сумніватися, чи палкі слова Папи захитають лібералізм президента Билла Клінтона і його Уряду.

Папа заявив, що він „глибоко зворушений" присутністю дійсно небувалої кількости молоді: поліція подала число 320.000 юнаків і дівчат. І Папа промовляв до тієї молоді різних рас і національностей, зокрема також до української: „Вітаю і благословляю вас, молоді українці!" Папа закликав молодь „перехопити в руки смолоскип" і завести мир та справедливість, згідно з наукою Христа.

Це була величава релігійно-політична маніфестація і насправді зворушлива маніфестація хрестоносного походу, що його веде теперішній Вселенський Патріярх, — походу на прю течіям і політиці, які нехтують традиціями, нехтують мораллю й етикою за критеріями християнізму.

Приїзд до Денверу понад 300.000 молодих осіб — це своєрідний феномен і психологічна загадка. Ясно, що всі ті люди, які переборювали всі труднощі, щоб тільки „побачити і почути" Папу, не призадумувалися над істиною, що Іван Павло II — це консерватист-традиціоналіст, та що з поняттям молоді тісно пов'язаний гін до новаторства. Сотні тисяч молоді захоплено скандували ім'я Івана Павла II. Алеж Билл Клінтон залюбки їздить до університетських кемпусів, бо там захоплено вітають його, оплескують і скандують його прізвище. Що це значить. Здається, що це противоріччя доказує, що теперішня молодь в Америці розгублена і сама ще ясно не знає, чого вона хоче. Фактом є, що сучасні абсольвенти середніх шкіл рідко вибирають студії гуманістичних чи мистецькознавчих предметів, а здебільшого таких, які дають якнайбільший матеріяльний дохід. Загальна скомерціоналізована, матеріялістична атмосфера в сучасній Америці мусить відбиватися на світогляді й психіці молоді.

Хто її формує? Повинен формувати її батьківський дім. На превеликий жаль, коли батько і мати працюють задля заробітку — терплять на цьому діти. Місце родини й родинної атмосфери займають — школа, товариство ровесників, не завжди відповідне, і вулиця. Загально визнана правда, що приватні школи в Америці стоять вище стейтових і міських рівнем навчання, атмосферою, поведінкою вихованців. Височезні кошти вищої освіти в добрих американських університетах („туїшен" — силують шукати шкіл дешевших. Проблема реформи шкільництва в Америці стояла на черзі справ уряду Джорджа Буша і стоїть тепер за президентури Б. Клінтона — з мінімальними виглядами на успіх.

Проблема молоді — це проблема бути чи не бути державній Україні. Всі її теперішні лиха — балакунство Верховної Ради, саботування нижчими органами влади розпорядників влади вищої включно з політикою Президента Леоніда Кравчука і прем'єра Л. Кучми, ганебне явище злочинних мафій, хабарництво і шахрайство, все воно безпосередній наслідок поверх 70-літньої комуністичної влади. Мусить вимерти сучасне покоління, мусить прийти до голосу молоде покоління і воно мусить завести лад. Трудно сказати, чи віра і Церква гратимуть велику ролю у зформуванні світогляду українського нового покоління. Усі знавці відносин в Україні про те висловлюються з найвищими похвалами, як тамтешня молодь горнеться до науки. Без уваги на віровизнання — треба признати правду Папі Іванові Павлові II, що на молоді надія на покращання відносин.

Анатолій Гороховський

ПЕРШІ ВАЖКІ КРОКИ МОЛОДОЇ ДЕРЖАВИ

(Інтерв'ю з депутатом Верховної Ради України, головою Тернопільської Обласної Ради та головою Обласної організації Руху Богданом Бойком.)

I

Кореспондент: — Найперше хотів би поздоровити вас з нашим великим національним святом, побажати вам дальших успіхів у будівництві вільної, незалежної України.

Бойко: — Сердечно дякую на доброму слові. Користуючись нагодою, передаю читачам часопису, який знаходить все більше і більше прихильників в Україні, привіт та щиру подяку за все те добре, що вони роблять на користь своєї рідної батьківщини.

Кор.: — Два роки минуло з часу проголошення незалежности України. Прошу вас розказати, які зміни сталися у житті молодої держави?

Б.: — Перш за все треба відзначити, що проголошення незалежности України означало якісну зміну в українському суспільстві. Зміна ця полягає в тому, що стало можливим перейти до державотворення за більш сприятливих умов. Однак знайшлися люди, які стверджували і нині продовжують наполягати на тому, що проголошення незалежности України було здійснено лише на папері, а в дійсності його не було. З таким твердженням, звичайно, не можна погодитися, адже воно суперечить очевидному фактові — визнанню світовим товариствам незалежної України. Таким чином, саме життя підтвердило, що ми переходимо до якісно нового етапу державотворення.

Варта також підкреслити, що різні політичні партії і громадські об'єднання порізному сприйняли історичну подію — проголошення незалежности України. Одні з них намагалися довести, що це перехідний етап, який приведе до відновлення Совєтського Союзу, інші — а це були представники окремих демократичних сил, твердили ніби все вже зроблено, досягнуто, залишається тільки користуватися здобутими перемогами.

По-іншому сприйняла цю подію організація, яку я представляю, тобто Рух. Ми з самого початку заявляли, що всіляко підтримуємо проголошення незалежности України, адже всі наші зусилля були зосереджені на досягненні цієї мети. І в той же час говоримо про те, що не можна задовольнятися досягнутим, необхідно примножувати здобуту перемогу, як в політичному, так і економічному пляні. Для побудови української держави, на нашу думку, необхідно ряд передумов.

Кор.: — Просив би вас сказати, які саме передумови маєте на увазі, яке їхнє значення для успішного державотворення?

Б.: — Найперше йдеться про політичні передумови, які повинні сприяти створенню дійсно демократичної структури суспільства на багатопартійній основі. Крім того, необхідно докорінно змінити структуру державних органів влади і державного управління, фактично перейти від партійно — совєтської системи управління до демократичної.

А тепер щодо того, чого домоглася Україна за перші два роки свого існування? Попри усі незгоди, попри всі труднощі треба відверто визнати, що державний організм за цей час зміцнився, зміцнилися силові структури, маю на увазі міністерство оборони, службу безпеки, міліцію, позитивні зміни, хоча і незначні, сталися також у фінансових структурах. Ми стоїмо нині на порозі введення національної валюти, що, на мій погляд, позитивно вплине на піднесення економіки країни.

Не можу не вказати і на такий важливий фактор, як створення виконавчої вертикалі по лінії президентської влади, розділення функцій виконавчих комітетів і функцій Рад. Разом з тим, утворилася нова кляса державних службовців, чи, як В. Чорновіл їх назвав — партія влади. Ця кляса нараховує нині біля 300,000 чоловік. Іноколи мене запитують: „Чому Президент Кравчук не утворює з тієї кляси партію?" Я у цьому випадку так відповідаю: „Така партія фактично існує, інша справа, коли Леонід Кравчук вирішить її легалізувати та надати їй статус партії". І хоча я противник цієї номенклятурної системи, однак змушений визнати, що вона існує і виконує функції державних структур, отже діє і виправдовує своє існування.

Якщо порівняти ситуацію у справі державотворення, яка існувала півтора року тому, тобто, коли я останній раз був у Чикаго, то можу сказати, що нині державний механізм працює більш ефективно і злагоджено.

Закінчення буде.

Протопресвітер Степан Ярмусь

І. ДЕМ'ЯНЮК НЕ ТІЛЬКИ ЖЕРТВА — ВІН СИЛА ДУХУ!

I

Ніхто з людей XX століття не був так безпощадно скривджений, так обезславлений, так зневажений, як Іван Дем'янюк. Але ніхто з людей XX століття не проявив світові такої великої сили духа, як той же Іван Дем'янюк. А хто ж він, отой „жертівний козел" XX століття, Іван Дем'янюк?

Іванові Дем'янюкові сьогодні 73 роки. Він народився в бідній селянській родині, пережив голодоморний голокост України 1932—33 років, був покликаний на службу в Червоній армії, воював проти німецького наступу на СССР 1941 року, попав у німецький полон і переживав його в таборах голодної смерти під відкритим небом Холмщини. У тих таборах вимерли тисячі українців-полонених від холоду, голоду і німецької жорстокої поведінки. Немає статистики, скільки саме там вигинуло людей від липня до жовтня 1941 року.

Врятовані жертви цих таборів оповідали, що там денно вмирали сотні і тисячі голодом виморених людей. Десь там була і нещасна жертва, Іван Дем'янюк. Може він ще розкаже нам свою історію, свої переживання. Виходить, що він з того пекла врятувався, а пізніше, як ДП, виемігрував до ЗСА, працював у фабриці, став американським громадянином, заслужив робітничу пенсію, був активним членом православної громади в Клівленді, а тоді названий світовими конспіраторами „Іваном Ґрозним", позбавлений американського громадянства і вивезений до Ізраїля, де 1988 року його засудили на смерть через повішення.

І. Дем'янюк ввесь час заявляв свою невинність, але він був визнаний винним ще до судового вироку, аж поки його не врятували затаєні від нього і суду документи, що він „Іваном Ґрозним" не був і не є. На основі браку доказів проти І. Дем'янюка і на основі даних у його користь, Верховний суд Ізраїля визнав його невинним і зняв із нього присуд смерти. Але самого Івана Дем'янюка не звільняють, на волю, не випускають, бо багато людей в Ізраїлі не можуть собі припустити, що він — невинний. Кажуть, що він мусить бути винним у чомусь, — тільки це треба доказати. Вінніпезький щоденник „Фрі Пресс" подав був інформацію (13-го серпня), що американські власті є проти спроби Ізраїля судити Дем'янюка поновно.

Крім того, цей же Вінніпезький „Фрі Пресс" 8-го серпня опублікував дуже *прихильну статтю відносно* І. Дем'янюка Філіпа Терзіяна, що була опублікована під заголовком: „Він дійсно є жертвою". Але для багатьох в Ізраїлі Іван Дем'янюк — це коляборант з німецькими нацистами, і цього досить, щоб його судити.

Нацистські коляборанти... Хто вони? — Вони були одинниці з усіх народів, що були окуповані силами Адольфа Гітлера. Отже їх усіх треба було б кликати до відповідальности. Співпраця з нацистами — це *воєнний злочин*. А хіба не було жидів, які співпрацювали з німецькими нацистами? А хіба були ті люди, які служили по жидівських таборах і виконували службу доглядачів над жидівськими невільниками, —звичайно робочими групами, які виконували невільничу працю? Ті групи, звичайно, виводилися з табору під охороною німецьких військовиків, чи поліції, але нагляд над ними виконували службу „капо". Хто тих „капо" бачив на службі догляду при праці своїх братів жидів, той знає, що жорстокіших садистів у відношенні до бідних жидівських рабів від тих „капо" не було.

Закінчення буде.

Любомир Баран

Прапор на Раду

(Спомин)

В один із буремних днів становлення української держави, які характеризувалися численними вічами, демонстраціями і походами по вулицях Києва та інших міст, я стояв із своєю дружиною Наталкою і з численними людьми перед будинком Верховної Ради. В середині йшла чергова сесія. Відбувалися завзяті суперечки між депутатами — українськими патріотами і комуністами в принципових питаннях. Наші депутати з Народної Ради, які виходили до нас і інформували, що синьо-жовтий прапор, який вони пропонують підняти над Верховною Радою, вже є в середині будинку, але депутати-комуністи з цим не погоджуються, а їх є більшість.

Тоді я кажу до Наталки: —„Давай кинемо клич 'прапор на Раду'". Люди, які були поряд з нами, зрозуміли, про який прапор йдеться і почали разом з нами безперервно скандувати: „Прапор на Раду, прапор на Раду..." Напруження народної маси зростало. Почалися спроби людей прорватися через заслону міліції до середини будинку Ради, щоб пред'явити депутатам свою вимогу. Через певний час бачимо підіймається на шпиль будинку Ради синьо-жовтий прапор і стає рядом з ненависним окупантським синьо-червоним. Ця абсурдна синтеза викликала наш рішучий спротив і ми всі продовжували скандувати „прапор на Раду". Проходить ще якийсь час і ми бачимо як спускають зі шпиля синьо-червоний прапор колишньої УССР.

Нарешті звершилось. Виникає буря оплесків, вигуків „Слава", обійми, поцілунки, сльози радости. Такий радісний момент не забудеться ніколи. Група бойовиків УПА в одностроях пройшла парадним маршем перед будинком Верховної Ради, віддаючи честь державному прапорові, котрии, незважаючи на всякі підступні інтриги ворогів української державности, гордо майорітиме над нашою столицею навіки.

Після цього підняли синьо-жовтий прапор на державних й інших установах по всій Україні.

Ганна Черінь

Друга річниця

Сьогодні святкуємо вдруге
Держави ясний ювілей —
Та струнами нервів напруга
Бентежено хвилює людей...

Одні вистають за Державу,
Що наша навіки по праву,
А інші упали в зневіру
І точать на себе ж сокиру...

Тепер їм нічого не досить
(А досі ж то досить було?!)
Земля рук робочих аж просить,
Щоб сіяли щастя, на зло!

Ну що ж, не завжди сонце світить —
На світі багато нещасть!
Боротись за все треба вміти,
Бо хто ж нам готове подасть? !

Погляньмо навколо: там повінь,
Там пеклом палає вулкан,
А там продіравлений човен
Відважно пливе в океан —

Дають собі раду народи,
І часто — в жорстокій борні.
А в нашу річницю свободи
Без крови і ночі, і дні.

Чому ж нам бракує терпіння?
Чому нам не досить добра?
Весняна пора — не осіння,
Це квітів — не плоду — пора.

Плекаймо ж ці квіти свободи,
Щоб з них зародили плоди.
Для цього любови і згоди,
І праці потрібно завжди —

Бо важко свободу здобути,
Та легко згубити її,
Коли самогонні отрути
Своїм же готують свої.

Будуймо свою незалежність
Крізь бурі, туман і дощі:
Щоб втримати все, нам належне,
Не можна ховатись в кущі!

Не здаваймо позицій, не здаймо:
Нам Бог незалежність послав —
Тож прапор державний тримаймо,
Щоб він непохитно витав!

Орест Корчак-Городиський

РОМАН АНДРУХОВИЧ — „МУРИН"

Івано-Франківське — Початок жовтня 1939 року.

Стрічаємось на перехресті вулиць Собірського й Ґолуховського. Вітаю з виходом на волю — притишеним голосом вітає мене Роман Андрухович, популярно — „Мурин". Заки я ще вспів щось відповісти, потискаючи простягнену руку на привітання — Роман, таким же притишеним голосом каже:

— Ми змісця мусимо усталити тему нашої розмови, бо вже були випадки, що до співрозмовців підходять каґебісти в цивілю, їх розділюють, та питають про що розмовляють. Якщо тема розмови не згоджується — арештують. Уже є дехто з наших знайомих арештований, між іншим старший від нас в гімназії Дозьо Камінський (пропав в тюрмі).

Не було часу на довші розмови — розповідь про моє перебування в бережанській тюрмі, де й він — Роман — також коротко сидів (чи не в 1937 р.) разом з багатьома іншими, як запідозрений в участі в нападі на поштовий віз у Фірлієві (біля Рогатина).

— Славко, брат з Перемишля, де працював у „Маслосоюзі", переїхав до Ярослава. Нав'язали ми зв'язок, завтра відходжу, — сказав Роман.

— Щасливої дороги, може побачимось, — відповідаю.

• • •

Я на Лемківщині, учителюю, дістаю листа від Романа. Щасливо перейшов границю, вибираюся назад до Івана-Франківського по Вірку.

• • •

Ярослав — листопад 1940 року. Я є секретарем української гімназії. Від Славка, який провадить відділ „Маслосоюзу" довідуюся, що Роман, при переході границі попав у большевицькі руки; бачили його вели до тюрми в Перемишлі.

• • •

Мабуть, не кожний згадує про приємні роки молодости, про знайомих, приятелів, та я, може, й мрійник, часто у різних хвилинах життєвої мандрівки згадував тих, що з ними приходилось мені дружити. Згадуючи про спортове життя у міжвоєнному Станиславові, про „Пролом", УСК чи врешті про „Сокіл", згадував я тих визначних у тому часі колеґ — спортовців. Роман Андрухович — „Мурин" був одним з тих про якого я не раз роздумував — „Чи пережив він війну, і де він сьогодні?

Роман — „Мурин" спокійний, зрівноважений, дуже товариський чемний у відношенні до спортового суперника. В наших важких економічних умовинах в Галичині, спортовці не могли дозволити собі на добрий спортовий виряд, який у багатьох випадках допомагав здобути спортові успіхи. Роман поборював той недолік своїм стремлінням до перемоги. Не було спортової ділянки, в якій Роман — „Мурин" не здобував би успіхів і перемог — у тенісі, лещатарстві, відбиванці, копаному м'ячі, настільному тенісі. Не було чужим йому й мандрівництво. Все, подружньому, усміхнений, ніколи не давав відчути слабшим і менш здібним спортовцям, що він ними погорджує. Роман був і залишився джентелменом.

• • •

Війна скінчилася, знайомі, що розбрилися світами, почали один одного віднаходити. Я в Америці. У зустрічах із знайомими земляками з Івано-Франківського не раз згадували ми про спільних знайомих. Згадували й Романа Андруховича. Одного разу в „Нашому Слові" — тижневику, що появляється у Польщі, вичитав я, що в Кракові дуже активно працює з Омеляном Верхолою Роман Андрухович. І думаю — „Невже ж це мій знайомий 'Мурин'?"

Якось випадково довідався я від п. Сорочака, що Роман дійсно той самий „Мурин" із Івано-Франківського. Дістав адресу. Написав. Напевно Роман був втішений і здивований, отримавши листа від давнього знайомого. І зробив мені велику приємність своєю відповіддю. Переписка не переривається досьогодні. Взаємно описуємо собі свої воєнні переживання. Описи переживань Романа цікаві й трагічні. Подібними шляхами пройшли сотні тисяч. Багато зупинилося в дорозі. Нетерпеливо очікував нових листів з новими описами.

„Романе, пиши спогади," написав я в одному з листів. Послухав він і написав сконденсовані спогади, а я, під його псевдонімом, помістив у канадській газеті.

1975 рік. Вперше відвідую Польщу, зворушлива зустріч з Романом Верхолою, знайомлюся з мистцем Тирсом Венгриновичем. Маю мало часу, стараємося якнайбільше один одному оповісти.

Намовляю Романа почати списувати докладніше свої спогади. Обіцяє. Прощаючись, кажемо один одному: „Допобачення!" — Бажаємо собі того, хоч в тому часі важко було предбачити, що відвідини рідних в Польщі чи згодом в Україні будуть так улегшені, як є нині.

Побачилися у 1989 і 1989 році. Друзі Романа допомогли йому приїхати на черговий з'їзд земляків Станиславівщини на Союзівці. Була це велика чуттєва зустріч нас усіх.

Роман взявся до писання спогадів. Присилає до мене — читаю з великим зацікавленням. Легкий стиль, цікаві образи з тяжкого побуту на засланні, роздуми про минуле, згадки про минуле, згадки про приятелів, роблять спогади не тільки цікавими для читача, є вони також історією людини, яка жила в тій жорстокій добі. Треба подивляти, що незважаючи на страшні побутові умовини, Роман зумів стільки цікавих образів — історій закарбувати в своїй пам'яті.

Роман — оптиміст. Як тільки політичні відносини в Польщі дещо поправились, коли зменшилися (мінімально) переслідування українців, він, використовуючи свій статус комбатанта польської армії, активізується в українському громадському житті. Ще з давніших,

(Закінчення на стор. 3)

Новий будинок української гімназії у Дрогобичі

У зв'язку з переходом української гімназії у нове приміщення, заплясновано відповідні святкування, що відбудуться останнього тижня вересня. В цьому часі плянується відбути дружню зустріч учнів кляси 1943 року з нагоди 50-тя матури. Запрошується до участи в зустрічі інші кляси. Гостям будемо раді. Гімназія дуже потребує комп'ютера із друкарською машинкою, якого не спроможні придбати через теперішні складні економічні обставини й тому звертаємось із проханням, особливо до колишніх учнів гімназії, дрогобичан, мешканців Дрогобиччини й добродіїв пожертвувати на закуп комп'ютера в міру спроможностей, за що учительський склад і учні гімназії будуть дуже вдячні.

Бажаючі взяти участь у святкуваннях однак не спроможні через певні перешкоди, можуть це зробити посередньо, висилаючи письмовий привіт на нижчеподану адресу. Чеки або money order проситься виставляти на DURHA —Drohobych Ukrainian Regional High School (це офіційна назва гімназії) і висилати на адресу: Dr. Ivan Kujdych, 654 N. Main Road, Vineland, N. J. 08360.

Зацікавлені особи, що бажають одержати докладніші інформації у вищезгаданих справах можуть їх дістати, телефонуючи на число (609) 691-4497.

Іван Куйдич

Роман Андрухович — „Мурин"

(Закінчення зі стор. 2)

передвоєнних, часів виявляв організаційні здібності при влаштуванні різних імпрез, відновляє їх в нових умовинах. Це не легко, коли зважити, що доношицтво було освячене політичною дійсністю, коли панувала загальна інерція і страх. Добро загалу і праця для громади, це були світила, які присвічували йому на його шляху у важких побутових умовинах. Нав'язав зв'язки з своїми приятелями молодости, що додавало йому сили до праці, інформував про працю як в Товаристві, так і серед молоді про труднощі й проблеми. Його приятелі та знайомі подружньому відгукнулися, що дало змогу прийти з мінімальною фінансовою допомогою потребуючим.

Доля не була ласкавою для Романа, він з психікою спортовця поборював труднощі і перешкоди і тому може похвалитися успіхами своєї праці, головно на терені Кракова. Згуртував коло себе чесних людей, готових до труду, для добра громади, притягнув до української громадської праці людей, які в інших обставинах були б пропали для нас як українці. Читачі напевно віднайдуть у спогадах Романа Андруховича — „Мурина" чи то свої власні шляхи чи шляхи й переживання своїх рідних, чи сильветки друзів і знайомих.

Нехай ці спогади стануть заохотою для інших залишити свої свідчення про пережиті кошмарні роки війни. Сподіюсь, що ці спогади читачі сприймуть, так щиро, як щиро й безпосередньо написав їх Роман Андрухович — „Мурин".

Докторе В. Селезінка, як справи у вашого маленького пацієнта з України?

Нещодавно „Свобода" повідомила про успішну операцію, яку зробили Ярославові Семчишинові родом з Івано-Франківського, 2-го липня 1993 року в Інституті ока в Сейнт Луїсі. Які результати лікування?

Маленький трирічний русявий хлопчик підійшов до Керен, яка, зручно вмостившись в кріслі, читала роман, і витяг з-за її плечей коц. Ми з Галею завмерли. Все відбулося швидко, впевнено і по-дорослому вміло. „Славчику, накрий пані Керен ноги", — я попросила його, щоб згладити незручність. Але малюк з серйозним виразом відповів: „Я мушу накрити пана Василя, бо він буде відпочивати". Ця відповідь розрядила наше напруження і ми лишень переглянулися. Для всіх вже не було секретом, що Славчик з нетерпінням щодня чекає на проф. В. Селезінку з роботи, щоб сказати йому як він „мучився" без нього цілий день. І ми навіть не робили спроби переконувати хлопчика, щоб він скучив за доктором, а не „мучився". Він ще дуже маленький, щоб так по дорослому відчувати потяг серця до близької йому людини, щоб так щиро любити. І, звичайно, він ще не може знати, що для нього значить ця людина.

Важко, коли не чуєш, гірко, коли не можеш сказати. Проте не підшукати того слова, яким можна висловити стан, коли не бачиш. Якщо людина сліпне в працездатному віці — їй стараються допомогти рідні та близькі; їй надають матеріяльну допомогу; вона може працювати і бути корисною для інших. На все потрібен час та мужність. Гірко сліпнути в похилому віці, але життєвий досвід, зрілість, роками нажита мудрість допомагають призвичаїтись до цієї біди, та й оточуючі подбають про старого, допоможуть, розрадять. Коли ж народжується дитина і вона сліпа, отоді і горе, і біда, і страшна невідомість.

„Яким буде її син?" — не один раз задумалась Галина Семчишин. Як буде розумово розвиватись? Як буде вчитись? Завжди відганяла від себе вона думку — ким стане він? Не один раз скотилася сльоза по її юному ще обличчі, не один раз заболіло в неї серце.

А Славчик тим часом помаленьку підростав. Вся сім'я турбувалася про дитину: вчила говорити, ходити і, що дивно — розуміти бачити. Так, хлопчик дуже любив коли біля самого ока блискало світло і на його фоні він міг відчути якісь контури і кольори. Якби не щоденні турботи рідних, то не було б надії у доктора на успіх операції.

Просили Бога допомогти Семчишину Ярославу всі: і рідні, і близькі, і навіть ті, хто раз чи два його побачив. Напередодні операції проф. В. Селезінка отримав два листи — від Єпископа Василя Лостена з міста Стемфорд та Єпископа Інокентія Лотоцького з Чикаґо, які також повідомили, що будуть просити у Господа Бога вдалої операції, щоб хлопчик бачив.

Як відомо з публікацій, операція пройшла з великим успіхом і з першої перев'язки стало зрозуміло, що дитина буде мати зір. Так, чудо сталося, проте в майбутньому ще багато — багато боротьби і праці. Як сказав відразу по операції доктор Д. Шанзлін (директор Інституту ока міста Сейнт Луїс), потрібен час і велике терпіння, щоб інформацію, яка поступає через орган зору, навчився сприймати мозок. Три роки — не малий термін, щоб стерти в центральній нервовій системі ті рефлекси, які закріплюються протягом життя. А у Славчика від народження цих рефлексів бачити просто не було. Саме тому так квапився з операцією проф. Селезінка і ввесь час твердив, що дорогий кожний день. Бо через рік-два операція вже не мала би функціонального успіху, як майстерно вона не була б виконана.

Минуло п'ять тижнів як прооперовано Семчишина Ярослава. І немає такого дня, щоб до доктора В. Селезінки не подзвонили на праця або додому. Дзвонять звідусіль — з Ню Джерзі і Ню Йорку, з Канади і Каліфорнії і звичайно — Сейнт Луїсу. І всіх одне питання — як Славко? А Славко щодня тішить нас все кращими і кращими успіхами. Він впевнено ходить по хаті: у нього змінилася хода, випросталися плечі. Він не тримає постійно перед собою руки, щоб торкаючись ними стін, робити маленькі кроки. Як зауважила його мама, він вже кілька разів робив спроби бігати. До операції він цього навіть не знав. Хлопчик має кольорові олівці і пробує малювати звірят і машини. На це його надихають часті відвідини в зоопарк, науковий центр Сейнт Луїсу, ботанічний сад, музей „Arch". Вечорами Славко любить нам розказувати вірші. Особливо подобаються вірші про зелену хатку в лісі, січового стрільця та маленького українця:

Я маленький українець, не цураюсь роду:
Знаю мову, люблю пісню рідного народу.
Виростатиму швиденко, як у дощ грибочок.
Україна — моя ненька, я — її синочок,
Як то любо в ріднім краї жити і зростати,
Там, де сонечко сідає за сині Карпати,
Де гуцулик трембітає на всю полонину.
Бережи, Пречиста Діво, мою Україну!

В неділю Славчик разом з мамою, Євгеном Логушем та Шеррі Феро відвідали українську церкву, де їх дуже привітно зустріла українська громада і кожний знайшов для дитини ласкаві слова.

2-го серпня Ярославові зняли шви з рогівки. Якщо все буде добре, то за місяць сім'я Семчишин повернеться додому в Україну і назустріч татові побіжить Славко — вони дуже скучили один за одним

Д-р Оксана Кіндрат

Славко приготовляється до спання.

Славко годує козятко в зоологічному парку.

В ГОЛОВНОМУ БЮРІ ООН оприлюднено заяву представника Азербайджану Гасана Гасанова, в якій він закликає Раду безпеки запровадити міжнародні санкції проти Вірменії за її відмову негайно повернути назад захоплені нею азербайджанські території. В заяві пропонуються такі заходи, як цілковите або частинне припинення економічних стосунків, усіх транспортових зв'язків і навіть розірвання дипломатичних взаємин.

СЕУЛЬСЬКИЙ УРЯД вирішив підтримати намір Північної Кореї продовжити створення програми мирного використання атомової енергії. Цими днями міністер Південної Кореї в питаннях національного об'єднання Ган Ван Сан заявив, що коли Північна Корея відновить переговори з Міжнародною агенцією в питаннях атомової енергії, то Південна Корея погодиться на діялог з Пйонгянгом у будь-якій формі.

В СЕРЕДУ, 18-ГО СЕРПНЯ, представники французьких військово-морських сил повідомили, що атомовий човен „Рубі" зіткнувся в Середземному морі з танкером компанії Шелл, який віз 270,000 метричних тонн нафти. У висліді зіткнення в дні танкера утворився отвір і через нього нафта почала витікати в море. На щастя, отвір виявився невеликим, пожежникам вдалося швидко його затулити, а також льокалізувати нафтову пляму на воді.

МИНУЛОЇ СЕРЕДИ, 18-го серпня, Сі-Ай-Ей повідомила, що віддасть до публічного вжитку 23,000 сторінок документів, які відносяться до вбивства в 1963 році президента Джана Ф. Кеннеді. Це, на думку зацікавлених дослідників, є тільки 10 відсотків усіх документі цього досі таємничого вбивства. Ніхто одначе не хоче відповісти на такі видимі переступлення закону з 1992 року про збірку документів в справі вбивства президента Дж. Кеннеді, який вимагає, щоб її передати до державних архівів до понеділка, 23-го серпня.

ПРОСЬБА

Верховний суд Ізраїля ствердив остаточну невинність Івана Дем'янюка, але американський департамент юстиції вперто не погоджується дати йому дозвіл повернутись до родини. Поможіть родині перебороти цю дальшу несправедливість. Просимо посилати щедру грошеву допомогу на єдиний фонд оборони:

J. D. D. F.
P. O. Box 92819
Cleveland, Ohio 44192

Родина та Українсько-Американська Палата Адвокатів

Екологічна...

(Закінчення зі стор. 1)

рації диоксиду азоту перевищені в шість разів. Крім того, виявлено 39 дільниць з високою концентрацією соляної кислоти, аміяку, фтористого водню, амонійного азоту, нітратного азоту. Про це повідомив Кримський центр гідрометослужби.

На Львівщині, у селі Батятичів, Кам'яно-Бузького району масово почали лисіти діти. Селяни вважають, що загадкову хворобу спричинює електромагнетне випромінювання радарнольокаційної станції. Щоправда пресовий центр Міністерства Оборони повідомив, що фахівці санітарно-епідеміологічної станції Львова та військової токсикорадологічної ляораторії виміряли електромагнетне випромінювання і встановили, що щільність їх у селі Батятичів не перевищує норми і не може спричинити хвороби.

Невтішний екологічний стан і на Тернопільщині, де з 386 проб води 239 показали високу забрудненість шкідливими хемічними речовинами. В повітрі забрудненість шкідливими викидами перевищує допустимі норми на 20 відсотків, зокрема тетраетиловинцем, окисом вуглецю, окисом азоту та аміяку.

Подібна ситуація і в багатьох інших областях України. Крім того, останніми днями в Дністрі виявлено холероподібний вібріон і з'явилася загроза *спалаху* холери, а дністровську воду п'ють багато міст України, в тому числі й Одеса.

В, ЧЕТВЕР, 19-ГО,серпня, президент Єгипту Госні Мубарак прибув з візитою у Лібію, щоб обговорити з Муаммаром Каддафі кризову ситуацію в стосунках Лібії зі ЗСА і Великобританією у зв'язку з причетністю двох лібійських терористів до знищення американського пасажирського літака над шкотським містом Льокербі в 1988 році. Як, відомо, своїм ультиматумом З'єднані Стейти, Англія і Франція вимагають видати злочинців до 1-го жовтня ц. р., інакше щодо Лібії будуть застосовані ще суворіші міжнародні санкції. Згідно з останніми інформаціями, Муаммар Каддафі відкинув цей ультиматум.

Ділимося сумною вісткою що, 19-го травня 1993 року відійшов у вічність

сл. п.

Михайло Островський

член 221 Відд. УНСоюзу в „Sun City West, Arizona" залишив у смутку:

дружину — АНАСТАЗІЮ
сина — ЯРОСЛАВА з дружиною і двома внуками
дочку — РОЗАЛІЮ з внучкою БРИЯНОЮ
дочку — АННУ з чоловіком МИХАЙЛОМ
та родину в Україні, сестру МАРІЮ і тету

В Америці приятелів у Чикаґо і Арізоні.

Покійний був щедрим жертводавцем на церковні та громадські цілі.

Нехай американська земля буде йому легкою!

Вічна йому пам'ять!

Дружина — АНАСТАЗІЯ

Ділимося сумною вісткою з родиною приятелями і знайомими, що в неділю 22-го серпня 1993 р. упокоїлася в Бозі наша найдорожча, ДРУЖИНА, МАМА, СЕСТРА І ТЕТА

бл. п.

ВІРА КОВБЛЯНСЬКА

з дому ВІЗЕРКАНЮК

довголітня учителька в українській католицькій школі при церкві св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н.Дж.

Похоронні відправи відбулися у вівторок 24-го серпня 1993 р. з української католицької церкви св. Івана Хрестителя в Нюарку, а опісля на український православний цвинтар св. Андрія Первозванного в С. Бавнд Бруку, Н.Дж

У глибокому смутку:

муж — ВОЛОДИМИР
донька — д-р МАРІЯ
син — д-р ОЛЕКСАНДЕР з дружиною АННОЮ
сестра — ЯРОСЛАВА КУШНІРЕВИЧ Канада
брат — ФЕДІР ВІЗЕРКАНЮК з синами РОМАНОМ І ТАРАСОМ — Україна

Літературний вечір Д. Мельникович-Рихтицької в Чикаґо

У суботу, 22-го травня ц. р., в Чикаґо відбувся літературний вечір відомої поетеси Дарії Мельникович-Рихтицької з нагоди видання її збірки поезій „Шовкова косиця". Підготовою вечора займався Комітет Жіночих Організацій Чикаґо на чолі з невтомною Орисею Гарасовською. Підготований з ентузіязмом та щирим серцем, вечір був святом поезії, святом жінки, святом душі.

Імпреза розпочалася вступним словом її організаторки, а відтак глибокою аналізою поезій „Шовкової косиці", яку зробила Марічка Пискір. Авторка аналізи, подивляючи поезії Рихтицької, слово за словом, перейшла, стежинами кожної частини збірки поетеси. Вона підкреслила, що поезії Дарії Рихтицької є надзвичайно образними, природними, чутливими і, разом з тим, безпосередні, „насичені циляхетними почуваннями, а найбільше любов'ю". „В чому їх особливість?" — задумується Марічка, і несподівано для себе робить висновок, що тут неможливо вказати якусь одну рису. Багатогранність поезій Дарії Рихтицької, звернення до найрізноманітніших тем та подій, ціла низка епітетів, метафор, алегорій, порівнянь, художніх образів, милозвучність та легкість її білого вірша, позитивне мислення, патріотизм, ліричність, душевність — всі ці риси, поєднуючись, виливаються в одну багатогранну, описати яку можна хіба словами „притаманне Рихтицькій". І разом з тим є в поезії авторки щось, що скоріше є не рисою, а, мабуть, її суттю — любов, трепетна любов до України. Кожен вірш Рихтицької переповнений любов'ю до рідного краю, туги за Україною. Мабуть, не випадково, підкреслює М. Пискір, збірка, що складається з 11 циклів, розпочинається молитвою, як кожен день нашого життя. Молитва ця, сказала Марічка, „не прохання хліба насущного, а молитва за Україну і до України", в якій висловлено „за нас усіх почуття вини перед Батьківщиною", що „так болісно озивалося у великого поета Є. Маланюка:

А треба було впасти
серед бою
на тій землі, де молодість
цвіла.

Любов до України, біль за її трагічну долю, подив її краси, сказала Марічка, поетка виливає у чудовий твір „Плетиво долі":

Ти невимовно
Тривожно прекрасна!
З Твоїми вологими,
Важкими косами волі,
Моя Батьківщино!

Почуттям любови до рідного краю, глибоким патріотизмом, поєднанням з долею народу пронизана вся поезія Дарії Рихтицької, підкреслила Марічка Пискір, і відразу ж, словами самої поетеси, дає її вирок: „сутністю життя є тільки Україна". Які прості, а разом з тим глибокі слова!

Особливою сторінкою поезій Дарії Рихтицької є її лірично-інтимні твори, оригінальність яких заключається у майстерному поєднанні, наче червоного й чорного у маминому рушнику, відчуттів жагучого до болю кохання і холодного до болю смутку. Теплота, безмежна краса, легкість, співучість, ніжність — усі ці природно жіночі риси пронизують кожен вірш цього циклу. Авторка ідеалізує любов, каже М. Пискір, зводячи її на високий п'єдесталь, ігноруючи справжні реалії життя, але майже завжди закінчує свої роздуми думкою про „біль зради, тугу розлуки або розчарування". Так, розуміння любови є таке наївно-прекрасним у вірші „Любов":

...вона крихка —
Ледь павутиночка тонка,
Коли доторкнеться її
Кошлата і тверда рука,
Тоді вона сльозиться...
У неї щось дитинно-
непорочне чисте.
Як перший сніг...

Разом з тим таке розчаровуюче болюче у „Передгрозі":

Я так чекаю завтрішнього
дня,
Я так хвилююсь
зближенням сердець...
А може ти лише розрив-
трава,
А я тебе так дожидаю...

Тема жінки займає чи не чільне місце в поезії Дарії Рихтицької. Жінка-мати, жінка-дружина, але завжди жінка-борець, гордий величавий образ якої постає перед нами в обличчі княгині Ольги, Лесі Українки, Алли Горської і звичайно нескореної, прекрасної України:

Надхненно, нерухомо
Стояла ще неосяжніше
Жінка України
З мечем в руці:
Її стеля — небо,
Її нижня межа —
Рідна земля,
На яку кидала вона
Тінь тугости
Завзятости
І любови!...

(„Терписте поле").

Після виступу Марічки Пискір слухачі були перенесені у магічний світ поезії та мистецтва під час художнього читання творів із „Шовкової косиці" студентами з України Олегом Березюком і Наталею Ющук, віртуозного виконання на фортепіяні творів Лисенка та Шопена справжнім маєство д-ром Яном Хойнацьким.

І звичайно, справжнє захоплення викликало читання власних вибраних творів винуватицею імпрези — Дарією Рихтицькою. Авторка поділилася з авдиторією своїми думками, поглядами, історією написання деяких віршів, враженнями про подорожі на Україну. Саме тоді пригадалися слова, якими Марічка Пискір закінчила свій виступ: „Хіба можна було подарувати своєму народові дорожчий скарб, як скарб душі". Мабуть, треба бути великою Жінкою, вартою справжнього подиву, щоб уміти так писати, так жити, так щедро дарувати.

Вечір закінчився у дружній атмосфері при буфеті.

Наталя Ющук

До 80-річчя д-ра Ю. Мовчана — лікаря, публіциста і письменника

У цьому році, 19-го лютого, д-рові Юліянові Мовчанові, великому трудівникові і творцеві сповнилося 80 літ.

За фахом він лікар, а в замилуваннях — журналіст, публіцист і письменник.

З нагоди 80-ліття подаємо його короткий життєвий та творчий шлях. Народився він 19-го лютого 1913 року в селі Зорокові на Житомирщені в заможній селянській родині Григора й Ольги з дому Коломієць.

Народну освіту здобув у рідному селі та в семирічній школі імені Тараса Шевченка в Мальованці поблизу Житомира. Потім з трудом закінчив неповну середню школу в Житомирі. З приходом совєтської влади його родина була репресована, батька запроторено на каторжні тоботи на далеку північ, до Білого моря, а матір з малими дітьми вигнано з рідної хати до землянки.

Щоб схоронитись перед вивозом на Сибір Юліян, 17-річний юнак, втік до Харкова, де зазнаючи постійних гонінь, працював на різних роботах, вкінці як відповідальний секретар фабричної газети „Червона Нитка". Крім заробітної праці, від 1930 до 1935 року студіював на вечірних курсах журналістику. Після цього працює тимчасово у різних редакціях фабричних газет. Найдовше затримався на посаді літературного співробітника газети „Харківський Паровозник".

Врешті у 1937 році прийшов до висновку, що в таких умовах неможливо працювати вільно і безпечно журналістові, він вирішив змінити професію і почав студіювати медицину в Другому Харківському медінституті.

На початку червня 1941 року, тобто після закінчення 4-го курсу медінституту, був він посланий на двомісячну практику до львівських медичних клінік, де в червні того ж року заскочила його війна. Він залишився у Львові, в 1943 році закінчив Львівський медичний інститут і пішов на практику до лікарень у Львові, Сколім, Тернополі та Новому Самборі.

Влітку 1944 року, перед наближенням большевицького фронту, подався на Словаччину, де коротко в Братиславі працював у лікарні св. Єлисавети, а потім переїхав до Австрії та деякий час працював лікарем у містечку Мельк. На весні 1945 року прибув до Мюнхену, де працював при Українській Медично-Харитативній Службі, а також таборовим лікарем.

Юліян Мовчан

В березні 1949 року еміґрував до Америки. Прибувши до Ню Джерзі, коротко працював лікарем у міській лікарні Семкаукусу, а потім, в 1949—52 роках, в лікарнях Алексіян Бродерс та св. Єлисавети в Елізабет.

Тут, в Америці, в 1949 році запізнався й одружився з Оленою Скебіцькою (родом зі Грималова, Галичина), з якою тепер має дві замужні дочки, Ольгу і Лідію, та 4 внуків, Олега і Ореста, Андрія і Адама.

Після нострифікації лікарського диплому виїхав до стейту Огайо, де коротко працював в індустріяльній клініці Клівленду, а потім як загально практикуючий лікар у містечках Малінта і Овквуд і, нарешті, від літа 1960 року в місті Македонія, Огайо. Тут провадив приватну лікарську практику аж до кінця 1986 р., коли відійшов на заслужену емеритуру.

Д-р Юлін Мовчан є членом кількох американських товариств і Об'єднання українських письменників „Слово", та Українського Лікарського Товариства, яке в 1983 році, з нагоди 70-ліття, відзначило його почесною грамотою, а Медичний Архів УЛТПА видав спеціяльний з збірник його біографічних нарисів та статтей.

Відносно журналістичної й письменницької діяльности, то він почав її рано. Будучи 15-літнім юнаком, під псевдонімом С. Мурашка вмістив допис про життя на селі в житомирській обласній газеті. Пізніше друкувався під псевдонімом Ю. Польовий та Ю. Соняшний у часописах „На зміну", „Геть неписьменність", „Соціяльна Харківщина" та інших.

Бібліографія його публіцистики пропала під час мандрівки на Захід.

У післявоєнний період, від 1946 до 1922 року, опублікував він 1,769 статтей і розвідок на медичні, громадські-суспільні та політичні теми, як в українській, так і англомовній пресі. Крім цього, опублікував такі книжки:

„Як лікувати себе та інших у наглих випадках" — практичний порадник, виданий в Мюнхені в, 1946 році. „Що варто б знати" — 400-сторінкова книжка, видана „Сібною Сурмою" в Торонто, в 1966 році. Тут поміщені думки про проблеми національного визволення та інші цікаві характеристики людей та подій. „Записки лікаря", 324 стор. В-во Юл. Середяка, Буенос Айрес, Арґентина, 1970 рік. В ній розповідається про цікаві випадки з медичної практики; друге перевидання в Житомирі в 1993 році. „Незабутнє і непрощене" 188 стор., видана Т-вом Української Термінології в Ню Йорку та перевидана в 1922 році видавництвом „Демократ" на Україні. Це автобіографічна повість, де автор змальовує трагічну історію його власної селянської родини в Україні між двома світовими війнами. „Мої подорожі довкола світу" — цікаві спогади із численних подорожей д-ра Мовчана. Нарешті, збірка оповідань в 1988 році . Д-р Мовчан є також автором двох книжок про антисемітизм, що вийшли англійською та еспанською мовами.

Між численними його газетними і журнальними статтями особливу увагу заслуговують такі статті: „Чому ми проти федерації з Росією" в „Новое Русское Слово" з 3-го липня 1952 року, „Як треба і не треба розуміти демократію" — в „Свободі", 1950рік, „Большевицький рай в українському фолкльорі", в „Свободі", січень 1952 року. „Національне поневолення України в умовах російської пкупації", „Українець — Час", ч. 36, 1955 рік, „Українські комуністи — холуї Москви" — „Новий Шлях", жовтень 1957 року, „Хто ворог поневолених народів" — „Українські Вісті", квітень 1956 року, „Чи Сталін випадково переміг Троцького" — „Українські Вісті", жовтень 1948 року, „Чому українська література в світі незнана" — „Український Прометей", липень, 1955 рік., „Деякі проблеми української визвольної політики" — „Український Прометей", квітень, 1957 рік, „Чому Україна має бути самостійною державою" — „Нові Дні" вересень, 1977 рік. „Страх Москви перед самостійністю України"; „Мета голоду 1933 р. — знищення українського народу". „ЗСА — країна великих соціяльних контрастів". „Україна — очима туриста" — та інші статті.

Як бачимо, д-р Юліян Мовчан, син східньоволинського селянина, не піддався большевицько-московському вихованню на вислужника Москви, але задержав своє українське „Я" і вибрів із багна совєтсько-московської суспільної аморальности на видатну людину, талановитого лікаря і публіциста та українського патріота. Він з радістю зустрів розпад Совєтського Союзу і проголошення незалежної України, та вже два рази відвідав з родиною Україну, в тому числі в 1992 році був на Світовому форумі українців в Києві та 4-му конґресі Світової Федерації Українських Лікарських Товариств у Харкові.

Він помагає Україні, як тільки може, і вже перевидав на свій кошт дві книжки — „Незабутнє і непрощене" та „Записки лікаря". На кінець, з нагоди його 80-річчя ювілею і довголітньої лікарської і публіцистичної діяльності, всі бажаємо йому ще довгих літ прожити у доброму здоров'ї та ще більших досягнець на українській духовій ниві!

Павло Пундій